

Hvem har ansvaret for energirigtigt indkøb?

Erfaringer og konklusioner fra workshops 2007

Indhold

Hvordan kommer vi videre med energirigtigt indkøb?

Det var det store spørgsmål, da indkøbsansvarlige i marts 2007 samledes på fem workshops arrangeret af Elsparefonden. Indkøbsansvarlige fra stat, region og kommuner mødte talstærkt frem og engagerede sig i en åbenhjertig diskussion af udfordringer og løsninger.

Svarene var mange, men viste en klar tendens: Det er i høj grad menneskers viden, vaner og valg, der skal ændres, hvis potentialet på 700 millioner kr. om året i elbesparelser skal indfries.

Rapporten, du sidder med her, samler de vigtigste erfaringer og konklusioner fra de fem workshops. Vi har selv fået masser af input og inspiration til vores videre arbejde med at udvikle værktøjer, der kan lette og støtte arbejdet med energirigtigt indkøb for de offentlige indkøbere.

Christian Jarby
Kundechef, Elsparefonden

Helle Schjermer
Formand, IKA

Ledelsens opbakning er afgørende	4
Manglende viden og incitament hos disponenterne koster dyrt	6
Den indkøbsansvarlige som central motor og motivator	8
Her kan Elsparefonden hjælpe dig videre	10

Efterspurgte værktøjer fra Elsparefonden

Elsparefonden stiller allerede i dag en række værktøjer til elbesparende indkøb frit til rådighed. Det gælder fx indkøbsvejledning, produktlister, online status på jeres elforbrug time-for-time og en coach-aftale, den såkaldte Kurveknækker-aftale. Læs kort om mulighederne på side 10, og få hele historien på www.elsparefonden.dk.

Hvorfor Projekt Elbesparende Indkøb 2007?

Elsparefondens beregninger viser, at det offentlige kan spare 700 mio. kr. hvert år, hvis energirigtigt indkøb slår fuldt igennem. Derfor sætter vi sammen med de indkøbsansvarlige fokus på det offentlige indkøb. Målet er at udvikle konkrete værktøjer, der kan understøtte arbejdet med elbesparende indkøb.

Ledelsens opbakning er afgørende

Succes med energirigtigt indkøb afhænger af, at den indkøbsansvarlige får ledelsens opbakning. Uanset om vi snakker administrativ eller politisk ledelse, kan det imidlertid være svært at få det nødvendige fokus rettet på emnet. Men erfaringen viser, at der findes gode og velafprøvede måder at få og fastholde ledelsens interesse. Det handler i høj grad om, hvordan du som indkøbsansvarlig præsenterer emnet for ledelsen – gør du det rigtigt, har de fleste ledere svært ved at sige nej.

Indkøbsansvarlige mangler opbakning oppefra

Manglende fokus og opbakning fra ledelsen er, ifølge de offentlige indkøbsansvarlige, den næststørste barriere for energirigtigt indkøb. Kun 15 % oplever, at der allokeres de nødvendige midler til arbejdet, ligesom 25 % ikke mener, der sættes det nødvendige strategiske fokus på området. (Kilde: Projekt Elbesparende Indkøb 2007)

Udfordring

Den administrative ledelse prioriterer ikke arbejdet med energirigtigt indkøb.

Løsninger

- Kommuniker den økonomiske gevinst ved at fokusere på totalomkostninger frem for anskaffelsespris. Motiver ledelsen til at se drift og indkøb i sammenhæng.
- Gennemfør et pilotprojekt om energirigtigt indkøb på et område eller i en institution. Evaluer og præsenter resultatet i en let tilgængelig og overskuelig form, så ledelsen let kan forholde sig til det.
- Få ledelsen til at legitimere og respektere arbejdet med elbesparende indkøb. Det er deres ansvar at bevilge penge og sætte de rette rammer for at arbejde professionelt med emnet. Overvej evt. at medtage elbesparelser i målkontrakter, der indgås med medarbejderne.

Udfordring

Den politiske ledelse interesserer sig ikke for elbesparelser.

Løsninger

- Konkretiser besparelspotentialet, og knyt det til politisk relevante emner. En Kurveknækker-aftale med Elsparefonden kan eksempelvis bruges som et element i kommunikationen af en grøn profil.
- Synliggør potentialet for besparelser gennem konkrete beregninger og cost/benefit-analyser: Hvad koster det os? Hvad får vi ud af det?
- Tænk i politisk relevans: Sæt elbesparelser ind i en bredere sammenhæng, og fokuser på totalomkostninger som en vej til besparelser gennem fornuftigt indkøb.

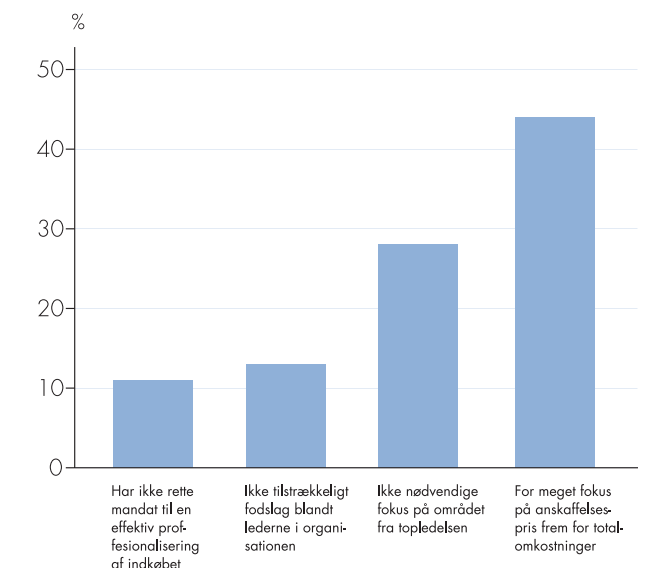
Udfordring

Det er vanskeligt at fastholde ledelsens interesse for emnet.

Løsninger

- Orienter løbende om status på elforbrug og besparelser - tilmeld jer fx Se Elforbrug, så I kan følge institutionernes elforbrug online. Skab succeshistorier for de ansvarlige, og styrk deres engagement i problematikken.
- Sæt konkrete, forpligtende mål for indsatsen med at realisere jeres potentiale for elbesparelser, og lav løbende opfølgning.
- Øg vidensniveauet, og gør det let at forholde sig til elbesparelser. Få emnet ind i ledelsens kursusprogram, arranger workshops eller gå-hjem-møde. Evt. i samarbejde med Elsparefonden.

Barrierer for energirigtigt indkøb
Hvad er de største hindringer for at I køber mere energirigtigt ind?
(Spørgsmål 25)

Manglende viden og incitament hos disponenterne koster dyrt

Det energirigtige indkøb står for alvor sin prøve i det decentrale indkøb, når disponenter vælger sit produkt. Heldigvis kan den indkøbsansvarlige gøre meget for at hjælpe disponenter med at træffe det rigtige valg. Det handler især om viden, vilje og incitament. Det skal være let at vælge energirigtigt, og disponenter skal have en klar indkøbspolitik at forholde sig til. Mange indkøbsansvarlige har gjort sig gode erfaringer med, hvordan det bedst håndteres - lad dig inspirere af de vigtigste pointer her.

Fra inspiration til motivation

Det er ikke nogen let opgave at få mennesker til at tænke i elbesparelser og handle derefter. Det kender vi alt til hos Elsparefonden. Vi ved, at det kræver vedholdenhed og opfindsomhed at vække interessen og ændre vaner. Tænk i synliggørelse, konkretisering og motivation - fx gennem benchmarking, registrering og rådgivning. Bliv inspireret af Elsparefondens Klub1000 for private brugere på klub1000.elsparefonden.dk.

Udfordring

Disponenterne har svært ved at købe energirigtigt ind.

Løsninger

- Gør det let for disponenter at vælge energirigtigt. Benytter I en indkøbsportal, kan du fx begrænse valgmulighederne til produkter, som overholder indkøbspolitikken.
- Giv disponenter en hotline til hurtig afklaring af spørgsmål i forbindelse med energirigtigt indkøb. Enten til indkøbsafdelingen eller til Elsparefondens Kunderådgivning på tlf. 7026 9009.
- Tilbyd effektive redskaber, der hjælper disponenter med at forholde sig til totalomkostninger. Henvi fx til produktlisterne på www.elsparefonden.dk, eller instruer dem i at bruge Elsparefondens Indkøbsvejledning som rettesnor.

Udfordring

Disponenterne har ikke tilstrækkeligt kendskab til indholdet i indkøbspolitikken.

Løsninger

- Uddan disponenter i indkøbspolitikken, dens indhold og anvendelse - herunder totalomkostninger. Lav fx minivejledning og info-møder - følg evt. op med månedligt kursus for nyansatte.
- Gør information let tilgængelig i dagligdagen gennem information på intranet, i breve, mails og på gå-hjem-møder.
- Hold dig opdateret på disponenternes arbejde med elbesparende indkøb gennem løbende opfølgning og dialog. Hold dig opdateret på situationen i den enkelte institution, fx gennem spørgeskemaundersøgelse.

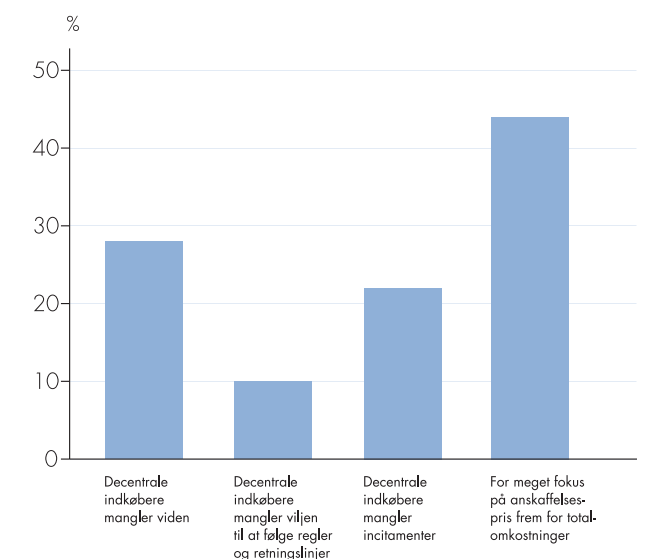
Udfordring

Disponenterne prioriterer ikke elbesparelser.

Løsninger

- Motiver disponenter til at yde en indsats: Indfør en elsparepris eller lad institutioner eller afdelinger konkurrere mod hinanden i elbesparelser. Tilbyd dem fx at følge deres elforbrug online med Se Elforbrug (se side X).
- Beløn medarbejdere, der gør en indsats og tager initiativer, hvis det er praktisk muligt.
- Synliggør effekten og nødvendigheden af indsatsen over for medarbejderne. Fortæl de gode succes-historier på gå-hjem-møder, på intranettet, i nyhedsbreve og gennem omtale i pressen.

Barrierer for energirigtigt indkøb
Hvad er de største hindringer for at I køber mere energirigtigt ind?
(Spørgsmål 25)

Den indkøbsansvarlige som central motor og motivator

Indkøbsafdelingen må frem og vise vejen, hvis et mål om at høste elbesparelser gennem indkøbet skal realiseres. I indkøbsafdelingen sidder de faglige specialister, og det er netop den professionelle tilgang til indkøb, der for alvor kan flytte noget på elbesparelserne. Alene kan indkøbsafdelingen ikke udrette meget, men der findes masser af erfaringer og værktøjer, som I kan tage i brug for fx at få organisationen til at tænke og handle ud fra totalomkostninger.

Fra indkøbspris til driftsøkonomi

Fokus på indkøbspris frem for totalomkostninger. Det er den vigtigste hindring for at købe mere energirigtigt ind. Indførelsen af omkostningsbaserede regnskaber i alle statslige institutioner har sat gang i en positiv udvikling her. Kommunerne er fortsat selvbestemmende på området, og kun omkring en femtedel bruger konsekvent omkostningsbaserede regnskaber.

Udfordring

Det er vanskeligt at flytte fokus fra indkøbspris til totalomkostninger i hele organisationen.

Løsninger

- Informer alle om, hvordan de arbejder med totalomkostninger, og skab bevidsthed, viden og motivation ude i institutionerne.
- Gør det let for disponenten at vælge rigtigt i forhold til totalomkostninger. Fx ved at bruge produktlister sorteret efter totalomkostning.
- Undgå problemer med udregninger af totalomkostninger: Henvi til, at produkter skal overholde Elsparefondens Indkøbsvejledning, fx i udbud, indkøbspolitik, kravsspecifikationer, osv.
- Sørg for, at indkøbsafdelingen har faglige og organisatoriske argumenter til at tage diskussionen om produktvalg ud fra totalomkostninger med disponenterne.

Udfordring

Arbejdet med at professionalisere det energirigtige indkøb går kun langsomt fremad.

Løsninger

- Sæt konkrete og forpligtende mål for elbesparelserne. Indgå fx en Kurveknækkeraftale med Elsparefonden, som er en gensidigt forpligtende aftale om hjælp og værktøjer til at nedbringe elforbruget. Læs mere side 11.
- Definer elbesparelser som et konkret projekt i afdelingen, og arbejd systematisk med det som et sådant. Fx tid, ansvar, ressourcer, milepæle, mål, evaluering, osv.
- Etabler indkøbsfællesskaber eller ERFA-grupper med enheder, der ligner din egen. Få de gode ideer og erfaringer ud så mange steder som muligt.

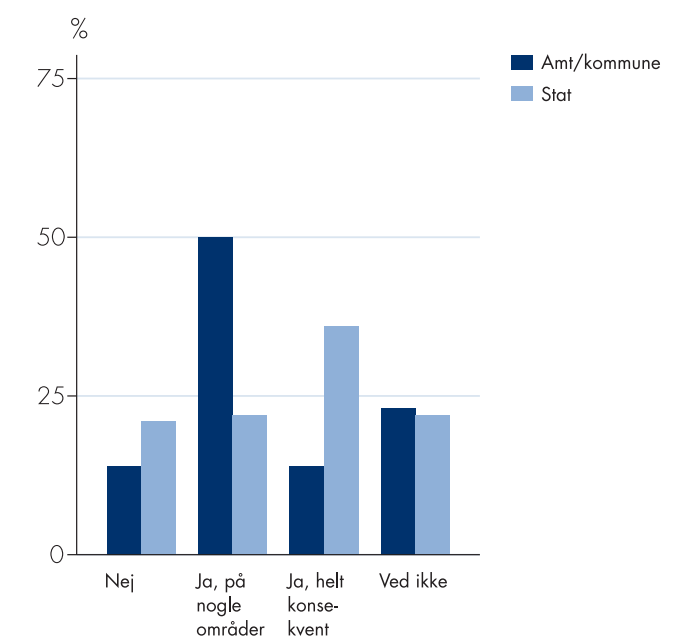
Udfordring

Det er svært at forankre indkøbspolitikken i organisationen og omsætte ord til praksis.

Løsninger

- Udvælg ambassadører ude i institutionerne, og få dem på banen. Initiér tværfagligt samarbejde, fx mellem miljø- og indkøbsansvarlige.
- Etabler en task force af ressourcepersoner i organisationen, der har indsigt og engagement i energirigtigt indkøb. Gruppen skal tage initiativ til at gå ind i projekter, formidle viden og sætte elbesparelser på dagsordenen i og uden for organisationen.
- Synliggør indsatsen og dens effekt: Vis status og udvikling i besparelser og forbrug. Husk jævnlig opfølgning på resultater - fortæl om succeser.

Omkostningsbaserede regnskaber
Laver I omkostningsbaserede regnskaber? (Spørgsmål 3)

Her kan Elsparefonden hjælpe dig videre

Kom i mål med en Kurveknækker-aftale

Som hjælp til at knække kurven for jeres elforbrug tilbyder Elsparefonden en aftale, der kan spare jer for mange millioner kroner på elregningen. Udgangspunktet for en Kurveknækker-aftale er, at I sætter jer et fast mål for elbesparelser, fx at spare to procent hvert år frem til 2009. Herefter stiller vi konkret hjælp til rådighed for jer.

Coaching, værktøjer og informationsmateriale

Hovedindhold i kurveknækker-aftalen:

- Coaching gennem en fast rådgiver og faglige eksperter
- Online overblik over jeres elforbrug via Se Elforbrug
- Support til at gennemføre en energieffektiv indkøbspolitik
- Materiale til interne kampagner og præsentationer på temamøder
- Pr og profilering af parterne i medierne

En Kurveknækker-aftale er en gratis, men gensidigt forpligtende aftale om at arbejde mod et fælles mål om at reducere elforbruget.

Følg elforbruget live med Se Elforbrug

Få et effektivt værktøj til at følge elforbruget, time for time: Tilmeld dig Se Elforbrug og få rapporter med analyser af elforbruget, der overføres direkte fra de enkelte institutioners elmålere. Se Elforbrug giver dig mulighed for at følge tallene direkte på dit website og sammenligne jeres forbrug med andre, lignende organisationer.

Læs mere om Elsparefondens løsninger og værktøjer på www.elsparefonden.dk/offentlig-og-erhverv

Værktøjer fra Elsparefonden

Elsparefonden stiller en række værktøjer frit til rådighed for dig i arbejdet med at effektivisere elbesparende indkøb. Læs mere om mulighederne på www.elsparefonden.dk under 'offentlig og erhverv'.

Forbrugs- og specifikationslister

Brug Elsparefondens produktlister, når I skal købe ind. Produktlisterne er lavet i samarbejde med forhandlere og producenter, og alle produkter lever op til Elsparefondens strenge krav til energieffektivitet.

Kunderådgivningen

Du kan altid kontakte Elsparefondens Kunderådgivning på 7026 9009, hvis du har spørgsmål om elbesparelser og kampagner eller om Elsparefonden.

Indkøbsvejledning

Hent vores vejledning til de mest energieffektive produkter på www.elsparefonden.dk, og brug den i udbud, kravspecifikationer, osv.

Indretningsvejledning

Det er en god idé at tænke elbesparelser med ind når der skal bygges nyt eller renoveres. Indretningsvejledningen indeholder lovkrav, gode råd og konkrete løsningsforslag.

Mærkning på indkøbsportaler

I de offentlige e-handelssystemer - som fx Gatetrade og KMD Webindkøb - er produkterne elsparemærkede. Det gør det let for disponenterne at vælge det mest energirigtige produkt.

Elbesparende indkøb på den offentlige dagsorden

Elsparefonden støtter dit arbejde med at få opbakning og interesse for elbesparelser ved aktivt at sætte emnet på dagsorden - i private og offentlige virksomheder såvel som i medierne generelt.

Projekt Elbesparende Indkøb 2007

Elsparefonden og IKA søsatte i slutningen af sidste år Projekt Elbesparende Indkøb 2007. Målet var at hjælpe de offentlige indkøbsansvarlige med at købe mere energirigtigt ind.

Første aktivitet var at undersøge barriererne for energirigtigt indkøb i stat, regioner og kommuner. Resultatet blev samlet i en rapport og dannede samtidig grundlag for diskussionen på en række workshops i marts 2007.

Det er de væsentligste erfaringer og konklusioner fra fem lærerige dage, du kan læse i denne rapport.

**Læs mere på [www.elsparefonden.dk/
offentlig-og-erhverv/tema](http://www.elsparefonden.dk/offentlig-og-erhverv/tema)**

Trykt på
100 % genbrugspapir